

آموزش شیوه یادگیری و مطالعه؛ حلقه‌ی مفقوده در کلاس‌های درس

حجت افتخاری

۱- دکتری تخصصی برنامه ریزی درسی، مدرس دانشگاه فرهنگیان شهید بهشتی اقلید، فارس، ایران،

hojjat.eftekhari18@gmail.com

چکیده

در دنیای امروز یادگیری یکی از پیچیده ترین فرایندهای ذهنی به حساب می‌آید که علی رغم وجود روش‌های زیاد در خصوص شیوه پرداختن به مطالعه و یادگیری و تحقیقات فراوان در این حوزه، هنوز هستند معلمانی که با این روش‌ها آشنا نیستند و کوچکترین تلاشی جهت آموزش به دانش آموزان خود هم نمی‌کنند. لذا با توجه به مطالعات باید پذیرفت که یادگیری در مورد چگونگی یادگیری می‌تواند منجر به تسریع و تعمیق یادگیری در افراد شود. بنابراین در این تفحص به دنبال جمع‌آوری شیوه‌های مطالعه و یادگیری هستیم تا در کمترین زمان بهترین اطلاعات در اختیار افراد قرار گیرد.

کلید واژه: یادگیری، مطالعه، اطلاعات.

مقدمه

بر اساس روان‌شناسی خبرپردازی، یادگیری به جریان دریافت اطلاعات حسی، گذر این اطلاعات از حافظه‌ی حسی و کوتاه-مدت، معنی‌دار شدن، و نهایتاً قرار گرفتن در حافظه‌ی بلندمدت گفته می‌شود. بنابراین، هر تدبیری که جریان فوق را سهولت بخشد (یعنی به پردازش اطلاعات کمک کند)، در واقع به یادگیری و یادآوری کمک می‌کند. تدابیری که به این منظور توسط روان‌شناسان و صاحب‌نظران حوزه‌ی روان‌شناسی خبرپردازی ابداع شده‌اند با نام روش‌ها و مهارت‌های مطالعه و یادگیری یا راهبردهای شناختی و فراشناختی نامیده می‌شوند (سیف، ۱۳۹۰). در واقع مهارت‌های مطالعه هم ابزارهایی هستند که دانش‌آموزان برای یادگیری بهتر به کار می‌گیرند و هم توانایی‌های ضروری یک یادگیری مؤثر می‌شوند (بیابانگرد، ۱۳۹۱).

هفت روش یا مهارت مطالعه:

۱. **روش خواندن اجمالی:** هدف از خواندن اجمالی^۱ دست یافتن به نکات و مطالب مهم کتاب و کشف ساختمان مواد و مطالب در یک زمان کوتاه و با سرعت زیاد است. سرعت تقریبی خواندن اجمالی ۱۰۰۰ تا ۴۰۰۰ کلمه در دقیقه است (بالدریج، ۱۳۹۰). از این روش زمانی استفاده می‌شود که دانش‌آموزان صرفاً به دنبال برداشتی کلی از مطالب هستند. در این روش، بخش‌هایی از مطلب به‌طور هدفمند از نظر دور نگه‌داشته می‌شود (بیابانگرد، ۱۳۹۱). فواید این روش عبارت‌اند از: کارآمدی بیشتر، از راه تخمین زدن اهمیت مطالب و طرح‌ریزی یک روش مناسب مطالعه؛ بودجه‌بندی واقعی‌تر از زمان، از طریق کشف حجم و دشواری مطالب؛ افزایش میزان درک مطالب و نگه‌داری آن‌ها در حافظه از راه کسب یک نظر اجمالی از کل مطالب پیش از خواندن جزئیات؛ و افزایش میزان دقت و تمرکز حواس از طریق برانگیختن میزان علاقه. روش خواندن اجمالی مبتنی است بر یک نمونه‌گیری سریع از نکات اساسی و صرف‌نظر کردن از جزئیات.

۲. **روش تندخواندن:** هدف از تندخواندن^۲ یا سریع خواندن یک کتاب کسب یک آشنایی کلی با مطالب از طریق مرور کتاب با یک سرعت فوق‌العاده زیاد است. سرعت تقریبی تندخواندن ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ کلمه در دقیقه است (بالدریج، ۱۳۹۰). این روش تنها برای کسب عقاید اصلی متن یا مرور مطلبی آشنا مورد استفاده قرار می‌گیرد. از طریق تندخوانی می‌توان به بعضی جزئیات دست یافت، به‌ویژه اگر اطلاعات حاصله تنها برای استفاده‌ی موقت باشد (بیابانگرد، ۱۳۹۱). فواید این روش عبارت‌اند از: کامل کردن روش خواندن

^۱. Survey reading

^۲. Speed reading